

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt (VN/15277/2020, 1.7.2020) tietosuojavaltuutetun toimiston lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi.

Tietosuojavaltuutetun toimisto lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi. Luonnokseen sisältyy ehdotus tietojärjestelmää koskeväksi säännökseksi (28 §), jossa säädettäisiin kehittämisavustuksiin liittyvien asioiden hallinnoinnissa käytettävästä tietojärjestelmästä ja tietojärjestelmään tallennettavista tiedoista.

Esitys on merkityksellinen perustuslain 10 §:n 1 momentissa säännellyn yksityiselämän suojan kannalta. Henkilötietojen suoja sisältyy osittain yksityiselämän suojan piiriin, mikä rajoittaa lainsäätäjän liikkumavaraa henkilötietojen käsittelystä säädettäessä (PeVL 48/2018 vp, s. 3). Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään kiinnittänyt huomiota siihen, että yksityiselämän suojaan kohdistuvia rajoituksia on arvioitava kulloisessakin sääntely-yhteydessä perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa (ks. PeVL 14/2018 vp, s. 5 ja siinä viitatu lausunnot). Perustuslakivaliokunta on todennut, että henkilötietojen suoja tulee turvata ensisijaisesti EU:n yleisen tietosuojasetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla, ja että erityislainsäädännön säätämiseen tulisi suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen vain välttämättömään tietosuojasetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa (PeVL 14/2018 vp, s. 3-5).

Kansallisen erityislainsäädännön säätäminen tulisi varata vain tilanteisiin, joissa se on yhtäältä sallittua tietosuojasetuksen kannalta ja toisaalta välttämätöntä henkilötietojen suojan toteuttamiseksi (PeVL 2/2018 vp, s. 5, PeVL 1/2020 vp, s. 2, PeVL 4/2020 vp, s. 8). Perustuslakivaliokunnan mukaan erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti: mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely (PeVL 14/2018 vp, s. 5).

Kansallista liikkumavaraa käytettäessä voi käsittelyn oikeusperuste sisältää tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; käsiteltävien tietojen tyyppiä; asianomaisia rekisteröityjä, yhteisöjä joille ja tarkoituksia joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa; käyttötarkoitussidonnaisuutta; säilytysaikoja; sekä käsittelytoimia ja -menettelyjä. Tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

asetuksessa mahdollistetut sääntelykohteet vastaavat pitkälti nyt käsiteltävässä esitysluonnoksessa kaavailtua henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä. Kansallisen erityissääntelyn on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteista sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Esitysluonnoksessa ei ole arvioitu kansallisen liikkumavaran käyttöä. Erityissääntelyn tarve ja tarkoitus on jatko valmistelussa syytä arvioida suhteessa perustuslakivaliokunnan käytäntöön. Samalla on syytä arvioida ja perustella sääntelyn yhdenmukaisuus tietosuoja-asetuksen kanssa kokonaisuudessaan.

Mikäli asiasta päädytään säätämään lain tasolla, tulisi samassa yhteydessä arvioida tarve säätää täsmällisemmin tietojärjestelmän rekisterinpitäjästä. Esitysluonnoksen 28 pykälän mukaan tietojärjestelmän rekisterinpitäjänä toimisi työ- ja elinkeinoministeriö. Perusteluiden mukaan ELY -keskuksilla olisi kuitenkin merkittävä rooli tietojen käsittelyssä toimiessaan ehdotetun lain mukaisia avustusasioita käsittelevinä toimivaltaisina viranomaisina. Mahdollinen yhteisrekisterinpitäjyys on syytä arvioida suhteessa tietosuoja-asetuksen 26 artiklaan.

Tiedonsaanti- ja luovutusosoikeuden osalta säännösten täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta erityisesti vaihdettavien tietojen tarpeellisuuden ja välttämättömyyden osalta on vielä jatko valmistelussa syytä arvioida suhteessa perustuslakivaliokunnan käytäntöön.

Tietosuojavaltuutettu sijaisena

Apulaistietosuojavaltuutettu _____